

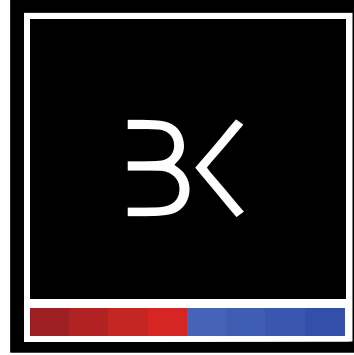
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

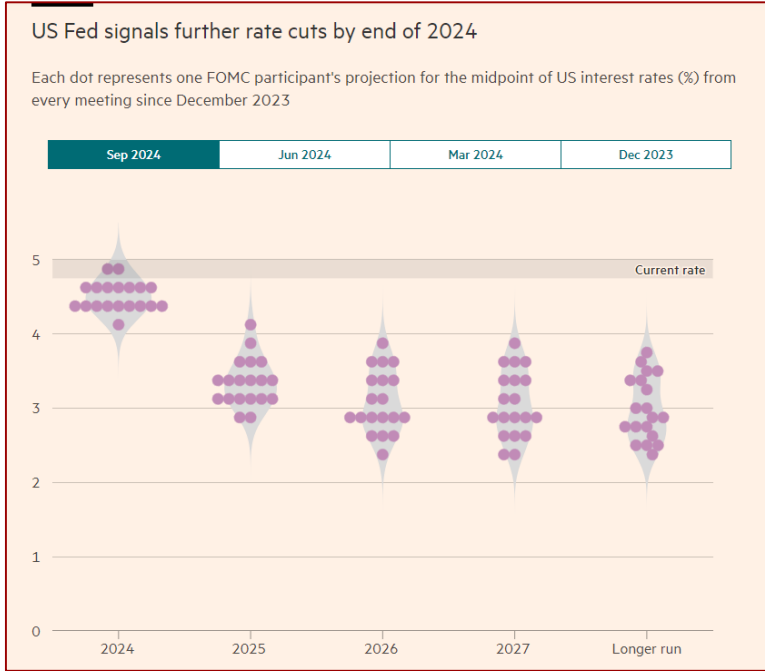
HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

20 Eylül / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Fed'den agresif başlangıç

- ❑ ABD Merkez Bankası (Fed), Çarşamba günü referans faiz oranını yarım puan düşürdü ve daha fazla indirimin geleceğini işaret ederek, salgının başlangıcından bu yana ilk faiz indirim döngüsünü başlattı.
- ❑ ABD merkez bankasının dört yıldan uzun bir süre sonra yaptığı ilk indirim, federal fon oranını yüzde 4,75 ile yüzde 5 aralığında bıraktı.
- ❑ Federal Açık Piyasa Komitesi üyesi Michelle Bowman, çeyrek puanlık bir indirim lehinde oy kullandı ve 2005'ten bu yana faiz kararına muhalif kalan ilk Fed yetkilisi oldu.
- ❑ Yarım puanlık bu büyük indirim, ABD Merkez Bankası'nın faiz oranlarını 2001'den bu yana en yüksek seviyede tutmasının ardından, ABD ekonomisinde ve işgücü piyasasında herhangi bir zayıflama yaşanmasını önlemeye çalıştığını gösteriyor.

Powell, hangi mesajları verdi?

- ❑ Fed başkanı Jay Powell Çarşamba günü düzenlediği basın toplantısında, "ABD ekonomisi iyi bir yerde ve bugünkü kararımız onu orada tutmak için tasarlandı," dedi.
- ❑ "Politik duruşumuzdaki bu yeniden ayarlama, ekonominin ve işgücü piyasasının gücünü korumaya yardımcı olacak ve daha tarafsız bir duruşa doğru ilerleme sürecine başladığımızda enflasyonda daha fazla ilerleme sağlamaya devam edecektir.
- ❑ "Powell, faiz oranlarının "önceden belirlenmiş" bir yolda olmadığını söyledi ve enflasyonun yapışkan olduğu kanıtlanırsa Fed'in "politik kısıtlamayı daha yavaş bir şekilde geri çekebileceğini" belirtti. Aynı şekilde, merkez bankasının işgücü piyasası beklenmedik bir şekilde zayıflarsa "tepki vermeye hazır" olduğunu da sözlerine ekledi.
- ❑ Powell, "[Faiz oranlarını düşürmede] geride kaldığımızı düşünmüyoruz," dedi. "Ancak bunu geride kalmama kararlılığımızın bir işareti olarak alabilirsiniz.
- ❑ "FOMC Çarşamba günü yaptığı açıklamada, enflasyonun "bir nebze yüksek" kalmasına rağmen, "daha fazla güven" kazandığını söyledi.
- ❑ Powell'ın demeci, iletişim açısından çok tatmin edici bulunmamakla beraber; Fed'in yaklaşan seçimler nedeniyle Demokratları destekleyen siyasi bir karar verdiği yönünde kritik edildi.
- ❑ Açıklamalardan ilerleyen dönemlerde 50 bp'dan daha düşük dozajda indirim kararları verileceği anlaşılmakla beraber, seçim sonuçlarının önümüzdeki sene kurumu doğrudan etkileyerek, bağımsızlığını sorgulatacağını düşünüyoruz.

Fed kararı piyasaları nasıl etkiledi?

Stoxx 600 19 SEP 5.00PM BST	521.67 EUR +1.376% ↑
Dax 19 SEP 4.29PM BST	19002.38 EUR +1.555% ↑
FTSE 100 19 SEP 4.35PM BST	8328.72 GBP +0.909% ↑
S&P 500 19 SEP 8.59PM BST	5713.64 USD +1.698% ↑

- ABD kazançları Avrupa'daki benzer pozitif seansı takip etti. Kıta çapındaki Stoxx Europe 600 endeksi %1,4 yükselirken, Paris'teki Cac 40 %2,3 ve FTSE 100 %0,9 yükseldi. Japon hisseleri de yükseldi, teknoloji hisseleri ve ihracatçıların önderliğinde Topix 'de %2 kazanç sağlandı.
- S&P 500 endeksi, yatırımcıların Fed'in yarım puanlık faiz indiriminin ABD ekonomisine yumuşak bir iniş sağlayacağına inanmasıyla perşembe günü rekor seviyeden kapandı.
- Wall Street endeksi, Temmuz ayında belirlenen önceki rekor kapanış seviyesini aşarak %1,7 artarak 5.713,64'e çıktı ve Avrupa ve Asya piyasalarında da güçlü kazançlar sağlayan küresel bir yükselişi tamamladı.
- S&P ayrıca gün sonunda hafifçe geri çekilmeden önce 5.733,57'lik yeni bir günlük zirveye ulaştı.
- Düşük faiz oranları, özellikle teknoloji gibi yüksek büyüme sektörlerinde, ekonomik büyümeyi teşvik etmesi, şirketlerin borç yüklerini azaltması ve daha riskli varlıklara yatırımı teşvik etmesi nedeniyle genellikle hisse senetleri için olumlu olarak değerlendirirken; Perşembe günü yükselişin en önemli itici gücü büyük teknoloji gruplarından geldi.
- Teknoloji ağırlıklı Nasdaq Composite %2,5 yükseldi. Daha yüksek ortalama borç seviyelerine sahip olan küçük ölçekli şirketlerin Russell 2000 endeksi ise %2,1 yükseldi.

TCMB, PPK öncesinde faiz hamlesinde bulundu

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), kendisinde tutulan yabancı para serbest hesaplara ödenecek faiz oranını 75 baz puan indirdi.
- ❑ Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) geçen hafta faiz indirimi sonrası Fed'in de 50 baz puanlık faiz indirimi yapmasıyla TCMB de yabancı para serbest hesaplara ödenen faizi indirdi.
- ❑ TCMB tarafından TL cinsinden ve ihbarlı döviz mevduat hesap bakiyelerinin faizle tesis edilen kısmına (Ortalama tesis edilen tutarlar ile ortalama tesis edilmesi gereken tutarlar arasındaki farka) uygulanan faiz oranı yüzde 4,50'den yüzde 3,75'e çekildi.
- ❑ ECB, haziran ayında da faiz indirimi yapmış, TCMB de bunun ardından YP hesaplara verilen faizi 25 baz puan indirmişti.

PPK kararı beklendiği gibi, metin ise güvercin bulundu

- ❑ Merkez Bankası, eylül ayı toplantısında faizleri yüzde 50 seviyesinde sabit tuttu. Piyasa beklentilerine paralel gelen karar sonrasında karar metninde faiz indirimine yönelik sinyaller arandı.
- ❑ PPK metnindeki «Kurul, politika faizinin sabit tutulmasına karar vermekle birlikte, enflasyon üzerindeki yukarı yönlü risklere karşı ihtiyatlı duruşunu yinelemiştir. Aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sıkı para politikası duruşu sürdürülecektir. Enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda ise para politikası araçları etkili şekilde kullanılacaktır.» ifadesinde **gerekirse ilave sıkılaştırma** yapılacaktır ifadesi yerine **para politikası araçları etkili şekilde kullanılacaktır** ibaresinin gelmesinden; artık faiz artışı yapılmayacağı sonucu çıkarıldığından, kararın iletişimi güvercin olarak değerlendirildi.
- ❑ Türk Lirası, Türkiye Merkez Bankası'nın gösterge faiz oranını beklendiği gibi yüzde 50'de bırakmasının ardından çok az tepki göstererek dolar karşısında yükselişini sürdürüyor.
- ❑ Capital Economics ekonomisti Nicholas Farr, Merkez Bankası'nın gerektiğinde para politikasını sıkılaştırma referansını kaldırdığını, ancak faizleri düşürmeye başlamak üzere olduğuna dair net bir işaret olmadığını savundu.
- ❑ “Biz hala merkez bankasının parasal genişlemeye yönelmeden önce dezenflasyon sürecinin daha da ilerlemesini isteyeceğini düşünüyoruz” diye konuşan Farr, Enflasyonun yılın geri kalanında merkez bankasının beklediğinden daha yavaş düşebileceğini ve ilk faiz indiriminin 2025'in başlarına kadar olası olmadığını söyledi.

Stoltenberg'den giderayak itiraf niteliğinde açıklamalar

- ❑ Stoltenberg, Perşembe günü Brüksel'de Alman Marshall Fonu tarafından düzenlenen veda etkinliğinde alışılmadık derecede açık sözlü açıklamalarda bulunarak, AB'nin ayrı komuta yapıları oluşturma ve hızlı müdahale gücü planlama isteğinin, ABD öncülüğündeki askeri ittifakın kaynaklarını başka yere kaydırma riski taşıdığını söyledi.
- ❑ FT'da çıkan habere göre görev süresini doldurmak üzere olan NATO genel sekreteri Stoltenberg, "AB'nin savunma alanında daha fazla çaba sarf etmesini, bunların birbirini tekrar etmeyecek veya rekabet etmeyecek şekilde yapılması koşuluyla memnuniyetle karşılıyorum" dedi.
- ❑ "AB'nin yapmaması gereken şey, örneğin müdahale gücü gibi alternatif savunma yapıları inşa etmeye başlamaktır.
- ❑ Üst düzey ittifak yetkilileri Financial Times'a, AB'nin savunma çabalarının halihazırda mevcut NATO yapılarından kaynakları uzaklaştırdığını söyledi.
- ❑ "Avrupa saldırı altındaysa, insanların buna kimin yanıt vermekle görevli olduğunu hemen bilmeleri gerekir," dedi, konunun hassasiyeti nedeniyle isminin açıklanmasını istemeyen ittifak yetkililerinden biri. "Rekabet eden yapılar belirsizlik yaratır... bu da sadece düşmana yardımcı olur.
- ❑ "Özellikle NATO, bloğun askeri misyonlarını denetleyen bir yapı olan AB Askeri Personelinin önerilen genişlemesinden endişe duyuyor.
- ❑ Yetkililer, planın çatışma durumunda kritik komuta zincirlerini karmaşıklaştırabileceğini ve generallerin kıt olduğu bir zamanda NATO'nun kendi yetersiz personel komuta yapısından insan gücünü uzaklaştırdığını söyledi.
- ❑ Yetkililer ayrıca AB'nin savunma alım planlarının, blok üyesi olmayan İngiltere, Norveç ve Türkiye gibi NATO ülkelerini kapsam dışında bırakabileceği ve dolayısıyla mevcut savunma-endüstri işbirliği projelerini zayıflatabileceği konusunda uyarıda bulundu.
- ❑ Brüksel merkezli iki örgüt arasındaki gerginlik, Hollanda'nın eski başbakanı Mark Rutte'nin 1 Ekim'de NATO genel sekreteri olarak görevi devralmasının öncesinde yaşandı.

ECB başkanından kritik değerlendirme

- ❑ Avrupa Merkez Bankası Başkanı, küresel ekonominin, "ekonomik milliyetçilik", küresel ticaretin çöküşü ve 1920'lerdeki Büyük Buhran'a yol açan baskılara benzer çatlaklarla karşı karşıya olduğu uyarısında bulundu.
- ❑ Christine Lagarde , Cuma günü yaptığı açıklamada, "1920'lerden bu yana en kötü pandemi, 1940'lardan bu yana Avrupa'daki en kötü çatışma ve 1970'lerden bu yana en kötü enerji şokuyla karşı karşıyayız" dedi ve bu kesintilerin tedarik zinciri sorunları gibi faktörlerle birleşerek küresel ekonomik faaliyeti kalıcı olarak değiştirdiğini sözlerine ekledi.
- ❑ ABD Merkez Bankası'nın (Fed) faiz oranlarını 50 baz puan düşürerek ABD hisse senedi piyasalarını rekor seviyelere taşımasından iki gün sonra Washington'da IMF'de yaptığı bir konuşmada , ECB başkanı, "iki yirmili yıllar - 1920'ler ve 2020'ler - arasında birçok paralellik göze çarpıyor" diyerek, her iki dönemde de "küresel ticaret entegrasyonundaki aksaklıklara" ve teknolojik gelişmelere işaret etti.
- ❑ Lagarde, 1920'lerde para politikasının , altın standardına bağlılığın önde gelen ekonomileri deflasyona ve bankacılık krizlerine sürüklemesiyle durumu daha da kötüleştirdiğini belirterek , "Bugün bu yapısal değişiklikleri ele almak için seleflerimizden daha iyi bir konumdayız" dedi.
- ❑ ECB Başkanı, küreselleşmede yaşanabilecek olası aksaklıklar, küresel tedarik zincirlerinin kısmen parçalanması, Google gibi teknoloji devlerinin piyasa gücü ve "yapay zekanın hızla gelişmesi" gibi konuların merkez bankacılarını test edebileceğini söyleyerek rehavete kapılmamak gerektiği uyarısında bulundu.
- ❑ Lagarde, para politikası yapımcıları için belirsizliğin "yüksek kalacağını" belirterek, "Bunu daha iyi yönetmemiz gerekiyor" dedi.

Haftadan kalanlar

- ❑ Merkezi yönetim bütçe giderleri 820,3 milyar TL, bütçe gelirleri 690,7 milyar TL ve bütçe açığı 129,6 milyar TL olarak gerçekleşti.
- ❑ OECD, uluslararası sermaye akışlarının hızlanabileceği öngörüsüne dikkat çekerken; Türkiye ekonomisinin gidişatına yönelik riskleri 'erken politika gevşemesi' ve 'Merkez'in güvenilirliğinde olası bir sarsılma' olarak sıraladı.
- ❑ Türkiye'de Ağustos ayında otomotiv üretimi bir önceki yıla göre yüzde 26,7 düşüşle 53 bin 502 adede geriledi. Otomobil üretiminde ise düşüş yüzde 40,4 ile daha sert oldu.
- ❑ Türkiye genelinde ağustos ayında 134 bin 155 konut satılırken, ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre satışlar yüzde 9,9 arttı.
- ❑ Özel sektörün yurt dışı kredi borcu temmuz sonunda 173 milyar dolara yükseldi.
- ❑ Özgürlük Araştırmaları Derneği tarafından hazırlanan "Türkiye'de Liberal Değerler 2024" kamuoyu araştırmasına göre, yurttaşlar, fiyatlardan kiralara kadar birçok alanda devletin ekonomiye müdahalesini talep ediyor.
- ❑ Kredi kartları, banka kartları ve ön ödemeli kartlar ile Ağustos'ta yapılan ödeme tutarı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 78 artarak 1 trilyon 420,6 milyar lira oldu.
- ❑ 16 ilin valisi değişti: Valiler Kararnamesi ile 16 ilin valisi değiştirildi, 12 ilin valisi "vali-mülkiye başmüfettişliği" görevine getirildi.
- ❑ JPMorgan Yönetici Direktörü Gökhan Özkan, Türkiye'nin birleşme satın alma aktivitesinde son dönemde artan Ortadoğu ilgisine dikkat çekti.
- ❑ SPK, "payların ilk halka arzında uygulanacak satış yöntemleri ve dağıtım esaslarına ilişkin kurul ilke kararı"nı duyurdu.
- ❑ SPK, kripto para platformlarına yönelik sağlıklı bir işleyiş yürütülmesi ve sektörde yaşanma ihtimali olan çeşitli olumsuzlukların önüne geçilebilmesini teminen ilke ve esasları belirledi.
- ❑ Yabancı yatırımcıların swap pozisyonu 13 Eylül haftasında 3,1 milyar dolar seviyesinde hızla artarken, Türk bankalarıyla yapılan swap miktarı 21 milyar dolarla zirve yeniledi.

Tüketici Güven Endeksi, Eylül 2024

- Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi, Ağustos ayında 76,4 iken Eylül ayında %2,4 oranında artarak 78,2 oldu.

Tüketici güven endeksi, alt endeksleri ve değişim oranları, Eylül 2024

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Ağustos	Eylül	Ağustos	Eylül
Tüketici güven endeksi	76,4	78,2	0,6	2,4
Mevcut dönemde hanenin maddi durumu	63,1	64,8	4,5	2,8
Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi	76,6	77,4	0,9	1,0
Gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi	71,5	74,5	1,0	4,2
Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi	94,3	96,2	-2,3	2,0